

Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „O democrație rezilientă cu ajutorul unei societăți civile puternice și diverse”**(aviz din proprie inițiativă)**

(2019/C 228/04)

Raportor: **Christian MOOS**

Consultare	12.7.2018
Baza procedurală	Articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie
Data adoptării în secțiune	6.3.2019
Data adoptării în sesiunea plenară	20.3.2019
Sesiunea plenară nr.	542
Rezultatul votului (voturi pentru/voturi împotriva/abțineri)	145/5/2

1. Concluzii și recomandări

1.1. O serie de forțe politice considerabile din Europa, în special mișcări extremiste și partide de dreapta, dar nu numai, unele dintre ele aflate deja la guvernare, subminează democrația liberală și doresc să distrugă Uniunea Europeană.

1.2. O societate civilă pluralistă – una dintre trăsăturile distinctive ale democrației liberale – se bazează pe libertățile civile, însă acestea sunt amenințate de tendințe autoritare. Societatea civilă pluralistă joacă un rol esențial în menținerea democrației liberale în Europa.

1.3. Democrația liberală necesită, printre altele, garantarea drepturilor fundamentale, un sistem judiciar independent, un sistem de control și echilibru funcțional, un serviciu public fără corupție, cu servicii de interes general bine gestionate, precum și o societate civilă dinamică.

1.4. O societate civilă independentă este o entitate de supraveghere democratică esențială și o școală de democrație. Ea consolidează coeziunea socială, însă poate îndeplini aceste funcții doar într-un cadru social, politic și legal favorabil. Încercările de a împiedica finanțarea din surse nestatale limitează libertatea de asociere și funcționarea democrației.

1.5. Societatea civilă și democrația sunt puse la încercare în multe domenii. Populiștii de dreapta pun sub semnul întrebării rezultatele dobândite în domeniul emancipării femeilor.

1.6. Polarizarea societății se reflectă, de asemenea, în apariția unei „societăți necivile”. Modul populist de gândire se oglindește tot mai mult în acțiunile unor actori cu vechime din instituții naționale și supranaționale.

1.7. Elemente autoritare, inclusiv din țări terțe, susțin această tendință către o „democrație iliberală”, care duce la restrângerea libertății mijloacelor de informare în masă și la mai multă corupție în Europa.

1.8. UE nu dispune încă de un mecanism adecvat pentru a asigura apărarea eficace a democrației și a statului de drept în statele membre.

1.9. CESE face apel la toate statele membre să se abțină de la orice tentativă de a institui o „democrație iliberală”. În cazul în care unele state membre cad pradă autoritarismului, UE trebuie să pună pe deplin în aplicare dispozițiile tratatului.

1.10. Partidele care se opun democrației liberale ar trebui excluse din partidele politice de la nivel european și din grupurile politice ale Parlamentului European.

1.11. CESE își reiterează apelul pentru instituirea unui „semestru al democrației”, prevăzut cu un mecanism european de control privind statul de drept și drepturile fundamentale, și cu un tablou de bord al democrației.

1.12. CESE consideră că ar trebui avute în vedere măsuri economice de corecție pentru nerespectarea articolului 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE).

- 1.13. În ceea ce privește protecția bugetului UE împotriva deficiențelor statului de drept, reducerile nu trebuie să se facă în detrimentul beneficiarilor de ajutor din cadrul societății civile.
- 1.14. CESE propune ca în noul CFM să existe suficientă flexibilitate pentru a permite acordarea unui sprijin sporit organizațiilor societății civile, în cazul în care guvernele naționale reduc sau întrerup finanțarea din motive politice.
- 1.15. CESE subliniază că organizațiile și inițiativele societății civile care beneficiază de finanțare din partea UE în cadrul noului CFM trebuie să își asume în mod clar angajamentul de a respecta valorile europene.
- 1.16. CESE solicită legiuitorilor UE să reducă și mai mult sarcina administrativă, în special în cazul inițiativelor și organizațiilor mici.
- 1.17. CESE solicită Comisiei să investească mai mult în consolidarea capacităților societății civile, în consolidarea rețelilor de cooperare transfrontalieră și în furnizarea de informații mai fiabile cu privire la instrumentele de sprijin existente. Comisia ar trebui să facă propuneri de standarde minime pentru combinarea activităților profesionale și a voluntariatului în cadrul societății civile.
- 1.18. CESE susține solicitarea Parlamentului de creare a unui statut european pentru societăți mutuale, asociații și fundații sau propune crearea unui sistem alternativ de acreditare interinstituțională oficială, ca prim pas.
- 1.19. CESE consideră că ar fi util să se analizeze cauzele lipsei de acțiune în acest dosar și să se aibă în vedere, în același timp, un acord interinstituțional, un fel de etichetă pentru ONG-uri. CESE ar trebui să analizeze această posibilitate.
- 1.20. CESE solicită statelor membre măsuri de sprijinire a organizațiilor societății civile, fără a aduce prejudicii serviciilor publice și justiției fiscale.
- 1.21. CESE face apel la instituțiile UE să consolideze în continuare democrația participativă.
- 1.22. CESE se așteaptă ca toți actorii să acționeze în direcția unor politici europene care să aducă îmbunătățiri concrete în viața oamenilor.
- 1.23. Factorii de decizie naționali și europeni trebuie să abordeze problemele sociale arzătoare și să asigure sustenabilitatea socială prin sisteme de educație favorabile incluziunii, o creștere favorabilă incluziunii, industriei competitive și inovatoare, piețe ale forței de muncă funcționale, o impozitare echitabilă și justă și servicii publice și sisteme de securitate socială eficiente.
- 1.24. Este nevoie de parteneri sociali puternici și de societatea civilă în toată diversitatea sa pentru a apăra valorile europene fundamentale.

2. Definiții

- 2.1. „Democrațiile liberale” sunt sisteme de guvernare care combină democrația cu liberalismul constituțional, care limitează puterea majorității guvernamentale prin garantarea libertăților și independenței politice individuale. Acestea sunt democrații reprezentative, cu sisteme pluripartite și societăți civile pluraliste, în care sistemele de control și echilibru, inclusiv un sistem judiciar independent, își exercită competențele de supraveghere asupra organelor de conducere, iar libertatea mijloacelor de informare în masă este garantată. Fiecare persoană fizică și juridică este supusă în aceeași măsură statului de drept. Democrațiile liberale respectă și protejează minoritățile, garantează drepturile civice (în special dreptul de a vota și de a candida), libertățile civile (de exemplu, libertatea de asociere), drepturile omului și libertățile fundamentale.
- 2.2. O democrație liberală funcțională este un sistem politic care permite tragerea la răspundere a autorităților publice, un sistem care încurajează exprimarea și participarea cetățenilor și a organismelor intermediare în care sunt activi, în toate spațiile civice.
- 2.3. „Democrația participativă”, în completarea democrației reprezentative, are nevoie de organisme intermediare (sindicate, ONG-uri, rețele profesionale, asociații din anumite domenii etc.) pentru a-i implica pe cetățeni și a promova asumarea populară și civică a chestiunilor europene și construirea unei Europe mai echitabile, mai solidare și mai incluzive.

2.4. „Democrațiile liberale” sunt sisteme politice în care au loc alegeri, dar în care nu se practică și liberalismul constituțional. Liderii aleși în mod democratic limitează drepturile civice, libertățile civile și protecția minorităților. Sistemul de control și echilibru, sistemul judiciar independent și mass-media independentă sunt subminate, pentru a dispensa suveranitatea absolută a majorității guvernamentale de limitările și controalele constituționale.

2.5. O „societate civilă” pluralistă, care respectă principiile democrației și liberalismului constituțional, este un element esențial al democrațiilor liberale. Cetățenii care se implică în mod public în activitatea organizațiilor societății civile sau în forme de participare informală constituie societatea civilă, care funcționează ca intermediar între stat și cetățeni. Pe lângă faptul că structurează interesele cetățenilor, furnizează expertiză tehnică în cadrul proceselor legislative și trage la răspundere factorii de decizie, societatea civilă contribuie la crearea unei comunități și are o funcție integratoare prin consolidarea coeziunii sociale și prin crearea unei identități. În plus, o mare varietate de organizații ale societății civile, în special partenerii sociali, desfășoară activități fără scop lucrativ, în serviciul unor obiective caritabile sau de interes general, unele luând forma întrajutorării.

2.6. Deși o societate civilă dinamică este esențială pentru funcționarea democrațiilor liberale, oponenții săi se implică, de asemenea, politic în organizații formale sau în tipuri informale de participare. O astfel de „societate necivilă” nu respectă principiile democrației și liberalismului constituțional, ci promovează conceptul de „democrație iliberală”. Ea se servește de drepturile de participare politică pentru a elimina sistemul de control și echilibru stabilit, statul de drept și sistemul judiciar independent și pentru a limita libertatea mijloacelor de informare în masă. Urmărește să limiteze drepturile civice, libertățile civile și protecția minorităților. În loc să îndeplinească o funcție integratoare în cadrul societății și să consolideze coeziunea socială, societatea necivilă promovează o înțelegere naționalistă și bazată pe excluziune a societății, care ostracizează un mare număr de cetățeni, în special minoritățile.

2.7. „Populismul” este o ideologie, considerată de analiști drept „subțire” (thin), care susține că există un popor omogen, cu o voință coerentă. Populiștii pretind că sunt singurii adevărații reprezentanți ai acestei voințe. Fără să ofere o definiție clară a noțiunii de „popor”, populismul născoceste inamici și adversari ai poporului, de exemplu, elita, și susține că aceștia obstrucționează adevărata voință a acestui popor. Populiștii fac apel la emoții în dezbaterile politice cu scopul de a induce teamă.

3. Contextul avizului

3.1. Democrația este amenințată la ora actuală de populism – emanat, în prezent, în principal de partidele și mișcările de extremă dreapta. Acestea subminează democrația liberală, drepturile fundamentale și statul de drept, inclusiv protecția minorităților, sistemele de control și echilibru reciproc, precum și limitele clare ale puterii politice.

3.2. În unele state membre, aceste grupuri se află în prezent la guvernare. Pretutindeni, ei pretind că reprezintă „adevărata” voință a cetățenilor împotriva „elitelor”. Ei fac promisiuni false, neagă provocările cărora trebuie să le facă față acțiunea politică, cum ar fi schimbările climatice, și vor să distrugă proiectul european și realizările sale.

3.3. CESE atrage atenția asupra faptului că unii cetățeni recurg la populiști și extremiști pentru că sunt dezamăgiți. Ei nu susțin neapărat pe deplin programele politice ale populiștilor. Inegalitățile din ce în ce mai mari în distribuția bogăției și a veniturilor, precum și sărăcia, oferă un teren fertil grupurilor de extremă dreaptă pentru promovarea naționalismului ca răspuns la globalizare.

3.4. În ciuda provocărilor legate de autoritarism și de situația economică, cum ar fi inegalitățile, Europa continuă să fie un lider al democrației liberale în lume, fiind admirată de multe popoare care trăiesc în regimuri autocrate.

3.5. O societate civilă pluralistă este una dintre trăsăturile distinctive ale democrației liberale și stă la baza oricărui acord constituțional bazat pe libertățile civile și statul de drept. CESE a înființat Grupul „Drepturile fundamentale și statul de drept” pentru a apăra aceste principii, întrucât consideră că societatea civilă deschisă și libertățile civile sunt amenințate în prezent de tendințele autoritare. Acest lucru se datorează faptului că libertatea și o societate civilă deschisă sunt incompatibile cu ideea de „democrație iliberală sau dirijată”.

3.6. CESE consideră că societatea civilă joacă un rol esențial în menținerea democrației liberale în Europa. Numai o societate civilă puternică și diversă poate apăra democrația și libertatea și poate proteja Europa de tentațiile autoritarismului.

3.7. O societate civilă independentă puternică și pluralistă este o valoare în sine, în toate democrațiile. Organizațiile societății civile joacă un rol crucial în promovarea valorilor europene, ajutând comunitățile să se organizeze și mobilizându-i pe cetățeni pentru binele public.

3.8. CES observă o tendință de scădere a încrederii în UE pe întregul continent, însoțită de escaladarea conflictelor cu minoritățile, de xenofobie, un nivel din ce în ce mai ridicat al corupției, nepotism și slăbirea instituțiilor democratice în unele țări. În această situație, ONG-urile reprezintă adesea singura linie de apărare care susține și promovează valorile-cheie ale proiectului european, cum ar fi respectarea drepturilor omului, libertatea, toleranța și solidaritatea.

3.9. Articolul 11 din TUE invită instituțiile europene să mențină relațiile cu actorii societății civile, în special cu asociațiile.

3.10. Densitatea peisajului asociativ și relevanța acestuia în cadrul dialogului civil sunt indicatori ai calității vieții democratice din orice țară. Funcțiile sociale și civice ale asociațiilor sunt esențiale pentru o democrație pe deplin funcțională, în special în această perioadă dominată de dezamăgire.

3.11. CESE subliniază că formele de implicare civică care folosesc în mod abuziv drepturile de participare politică pentru a aboli democrația, garanțiile oferite de statul de drept și independența sistemului judiciar nu fac parte din societatea civilă.

4. Contribuția societății civile la democrație

4.1. Cetățenii UE își pot exercita dreptul la participare democratică nu numai prin drepturile electorale active și pasive, ci și prin activitățile societății civile. Organizațiile intermediare ale CESE, precum și rețelele europene ale organizațiilor societății civile, cum ar fi Civil Society Europe, reprezintă principalele lor forumuri reprezentative la nivelul UE.

4.2. Numai garantarea libertăților individuale, în special a libertății de exprimare, informare, adunare și asociere, precum și aplicarea acestora pot constitui fundamentul unei democrații pluraliste și al participării politice individuale.

4.3. Un sistem judiciar independent este garantul statului de drept, al drepturilor fundamentale și al drepturilor omului, precum și al dreptului la participare politică. Cu toate acestea, independența sistemului judiciar este amenințată în anumite părți ale Europei. În prezent, sunt în desfășurare acțiuni în justiție împotriva Poloniei și Ungariei pentru încălcarea statului de drept (!).

4.4. O justiție independentă se înscrie printre măsurile de control și echilibru care împiedică ca o parte a societății să fie dominată în permanență de un grup politic. În special, regulile politice de luare a deciziilor nu pot fi modificate în așa fel încât persoanele fizice să fie excluse definitiv de la procesul de luare a deciziilor.

4.5. În același mod, un serviciu public fără corupție, cu servicii de interes general bine gestionate, care respectă drepturile fundamentale și în care funcționarii au dreptul de a contesta instrucțiunile ilegale, este esențial pentru orice sistem constituțional bazat pe libertate și stat de drept.

4.6. O democrație liberală funcțională are, de asemenea, nevoie de cetățeni care, prin implicarea lor civică, contribuie la o societate bazată pe toleranță, nediscriminare, justiție și solidaritate. Acest lucru necesită o societate civilă dinamică, în care cetățenii se angajează în mod voluntar în activități civice. Activitatea lor voluntară se bazează pe drepturile prevăzute în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În același timp, ei sunt garanții valorilor exprimate în Cartă.

4.7. În democrațiile liberale, o societate civilă independentă are un rol esențial în supravegherea și responsabilizarea instituțiilor politice, precum și în asigurarea faptului că actorii politici își justifică deciziile în mod corespunzător. Prin monitorizarea critică a proceselor decizionale și prin evaluarea punerii în aplicare a deciziilor politice și a politicii publice în general, societatea civilă creează transparență, iar expertiza sa contribuie la o mai bună guvernare.

4.8. Societatea civilă este o școală de democrație, favorizând participarea politică și educația civică, care completează învățământul public.

4.9. În paralel, învățământul public joacă, de asemenea, un rol esențial în predarea valorilor democratice și a educației civice, permițându-le tinerilor cetățeni să se implice în societatea civilă și să își exercite drepturile civice și libertățile civile.

4.10. Societatea civilă are un rol de consolidare a comunității, o funcție de integrare, întărind coeziunea socială și creând o identitate. În special, ea trebuie să le permită cetățenilor să își exercite drepturile, contribuind astfel la crearea unei comunități cetățenești europene.

4.11. CESE subliniază că organizațiile și inițiativele societății civile pot îndeplini aceste funcții numai într-un cadru social, politic și juridic favorabil.

5. Amenințările actuale

5.1. CESE consideră că, în prezent, grupurile politice extremiste pun la grea încercare societatea civilă europeană în multe domenii. Rezultatele alegerilor din aproape toate statele membre indică în mod clar că ele se bucură de o susținere tot mai mare și că unii cetățeni își pierd încrederea în instituțiile democratice.

(!) De exemplu Cauza C-619/18, Comisia împotriva Republica Polonă; Proces în curs: C-78/18 Comisia v Ungaria.

5.2. La extrema dreaptă a spectrului politic, grupări populiste și extremiste capătă putere și încearcă cu tot mai mare succes să facă ca rasismul și xenofobia să devină acceptabile în Europa și să distrugă coeziunea socială.

5.3. Populiștii și extremiștii de dreapta pun sub semnul întrebării rezultatele dobândite în ceea ce privește emanciparea femeilor prin promovarea unei imagini reacționare a familiei. Ei se opun egalității de gen și promovează homofobia.

5.4. Polarizarea societății se reflectă, de asemenea, în apariția unei „societăți necivile”. Un număr din ce în ce mai mare de ONG-uri și forme de implicare civică promovează excluderea unor părți ale societății. Acestea nu împărtășesc valorile europene afirmate la articolul 2 din TUE, în special drepturile omului și statul de drept, în schimb promovează o ordine politică alternativă, nedemocratică.

5.5. Încurajată de anonimatul oferit de internet și platformele de comunicare socială și promovată de campaniile de dezinformare, cultura dezbaterilor politice și sociale se schimbă, devenind din ce în ce mai brutală, agresivă și polarizantă. În acest context, eforturile actorilor pro-europeni de a comunica cetățenilor valorile europene nu au reușit, de cele mai multe ori, să remedieze criza de comunicare a proiectului european.

5.6. Politicienii moderați adoptă din ce în ce mai des concepții populiste, după cum a demonstrat Brexitul. Reprezentanții „democrației iliberale” pătrund în număr tot mai mare în instituțiile naționale și supranaționale. Acestea le oferă o platformă pentru a-și disemina ideile pe scară tot mai largă.

5.7. Guverne autoritare din țări terțe sprijină dezvoltarea pozițiilor extremiste și populiste în Europa și încurajează schimbarea culturii dezbaterii în mass-media tradițională și pe internet, prin finanțarea și dezinformarea selectivă care vizează subminarea stabilității UE.

5.8. CESE este profund îngrijorat de faptul că, în Europa, diverse sisteme politice au început să alunece către o „democrație iliberală”. Reformele din unele state membre sunt menite să împiedice participarea efectivă a tuturor cetățenilor la deciziile politice și subminează condițiile-cadru garantate prin lege de funcționare a societății civile.

5.9. Pentru a-și putea asuma rolul de instanță de control al organelor politice, societatea civilă trebuie să dispună de resurse adecvate. Încercările de a împiedica finanțarea din surse nestatale limitează libertatea de asociere și funcționarea democrației.

5.10. Deosebit de îngrijorătoare este tendința de scădere a libertății mijloacelor de informare în masă, observată în Europa în ultimii cinci ani. Bazele economice slabe ale mijloacelor de comunicare în masă independente, eliminarea autonomiei instituționale a organismelor publice de radiodifuziune sau crearea unor monopoluri private în domeniul mass-mediei, în special a celor controlate de politicieni guvernamentali, pun în pericol a patra putere în stat.

5.11. Interdependența dintre interesele politice și cele ale întreprinderilor, în special, sporește riscurile la care democrația este expusă din cauza corupției. Lipsa de progrese în combaterea corupției în Europa ar trebui privită în mod critic. Situația este agravată de o deteriorare semnificativă în unele state membre.

5.12. Valoarea pe care UE o adaugă democrației liberale este de necontestat. În Europa unită, statul de drept a înlocuit legea celui mai puternic. UE încă nu dispune de un mecanism adecvat pentru a asigura menținerea eficace a democrației și a statului de drept în statele sale membre. În pofida sau poate ca urmare a acestui punct slab, UE se regăsește în prima linie pentru apărarea democrației liberale în Europa.

6. **Recomandări de acțiune pentru consolidarea unei societăți civile reziliente în Europa**

CESE încurajează toate statele membre să respecte valorile UE, astfel cum sunt prevăzute la articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), și să se abțină de la orice tentativă de creare a unei „democrații iliberale”. O societate civilă pluralistă și rezilientă își poate juca rolul de protejare a democrației doar dacă implicarea cetățenilor în politică nu îi pune în pericol. Totuși, dacă unele state membre cedează în fața autoritarismului, UE trebuie să utilizeze la maximum instrumentele juridice actuale, cum ar fi procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor și Cadrul privind statul de drept din 2014.

6.1. Statele membre trebuie să fie informate în mod clar că abandonarea democrației și a statului de drept este inacceptabilă în UE.

6.2. CESE atrage atenția asupra procedurii prevăzute la articolul 7 din TUE, care permite Consiliului, în cazul unei încălcări grave de către un stat membru a valorilor menționate la articolul 2 din TUE, să îi retragă acestuia dreptul de vot în cadrul Consiliului.

- 6.3. CESE își reiterează apelul, adresat împreună cu Parlamentul European, privind instituirea unui „semestru al democrației” și a unui mecanism european de control privind statul de drept și drepturile fundamentale ⁽²⁾. CESE propune crearea unui tablou de bord al democrației, care, printre altele, să reflecte condițiile-cadru pentru activitatea societății civile și să genereze recomandări specifice de reformă.
- 6.4. Partidele care se opun democrației ar trebui excluse din partidul lor politic la nivel european și din grupul lor politic din Parlamentul European.
- 6.5. CESE consideră că ar trebui să se aibă în vedere un mecanism prin care deficiențele de punere în aplicare a recomandărilor de reformă să poată duce la măsuri economice de corecție.
- 6.6. CESE salută propunerea Comisiei privind „protecția bugetului Uniunii în cazul unor deficiențe generalizate în ceea ce privește statul de drept în statele membre”, ca un pas în direcția cea bună ⁽³⁾.
- 6.7. Refuzul de acordare a fondurilor în cadrul noului mecanism nu trebuie să fie în detrimentul beneficiarilor de ajutor din cadrul societății civile, care ar trebui să beneficieze de un sprijin direct la nivelul UE.
- 6.8. CESE critică însă faptul că mecanismul se concentrează exclusiv pe buna gestiune financiară. Comitetul solicită adoptarea unor dispoziții care să permită inițierea unor proceduri în cazul unor deficiențe ce pun în pericol democrația și statul de drept, care să nu fie direct legate de imperativul privind buna gestiune financiară.
- 6.9. CESE salută propunerea Comisiei Europene de a crea un nou cluster în următorul CFM intitulat „Investiții în oameni, în coeziunea socială și în valori”, ca o contribuție la consolidarea rezilienței societății civile europene. Comitetul salută în special crearea unui nou Fond pentru justiție, drepturi și valori, cu privire la care CESE a emis un aviz ⁽⁴⁾.
- 6.10. De asemenea, CESE propune ca, în noul CFM, să existe suficientă flexibilitate pentru a permite Comisiei să acorde mai mult sprijin organizațiilor societății civile în cazul în care guvernele naționale își reduc sau își încetează finanțarea din motive politice. Această finanțare suplimentară nu ar trebui să însemne înlocuirea resurselor naționale pe termen lung, ci ar trebui însoțită, dacă este posibil, de o reducere compensatorie a ajutorului acordat statului membru în cauză în alte domenii.
- 6.11. CESE subliniază, de asemenea, că organizațiile și inițiativele societății civile care beneficiază de finanțare din partea UE în cadrul noului CFM trebuie să își asume în mod clar angajamentul de a respecta valorile europene, după cum prevede articolul 2 din TUE. Organizațiile care promovează abolirea democrației sau a statului de drept, rasismul sau xenofobia nu ar trebui să aibă acces la acest sprijin.
- 6.12. Având în vedere modificarea comportamentului cetățenilor în ceea ce privește participarea și numărul tot mai mare de inițiative informale și spontane, CESE solicită autorităților legislative ale UE să reducă și mai mult sarcina administrativă legată de procedurile privind depunerea candidaturilor, punerea în aplicare și contabilitatea pentru proiectele sprijinite de UE și să pună la dispoziția inițiativelor și organizațiilor de mici dimensiuni instrumente de sprijin speciale.
- 6.13. CESE solicită Comisiei Europene să furnizeze mai multe informații cu privire la instrumentele de sprijin existente pentru societatea civilă. Acestea ar trebui să vizeze în special părțile interesate din regiunile îndepărtate ale statelor membre.
- 6.14. Pentru a îmbunătăți respectarea condițiilor de eligibilitate pentru sprijin și a principiilor bunei gestiuni financiare de către actorii societății civile, CESE solicită Comisiei Europene să sporească investițiile în consolidarea capacităților societății civile.
- 6.15. CESE propune să se creeze sau să se consolideze instrumentele pentru crearea de rețele transfrontaliere ale societății civile.
- 6.16. CESE solicită statelor membre măsuri de sprijinire a organizațiilor societății civile, fără a aduce prejudicii serviciilor publice și justiției fiscale, de exemplu, permițând deductibilitatea fiscală limitată a cotizațiilor de afiliere și de sprijin, dată fiind capacitatea ONG-urilor de a genera contribuții.
- 6.17. CESE solicită Comisiei să facă propuneri pentru o mai bună punere în aplicare a directivei privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor ⁽⁵⁾, pentru a pune în valoare voluntariatul și angajamentul civic în viața profesională.

⁽²⁾ JO C 34, 2.2.2017, p. 8.

⁽³⁾ JO C 62, 15.2.2019, p. 173.

⁽⁴⁾ JO C 62, 15.2.2019, p. 178.

⁽⁵⁾ COM(2017) 253; JO C 129, 11.4.2018, p. 44.

6.18. CESE sprijină solicitarea Parlamentului adresată Comisiei de a prezenta o propunere de creare a unui statut european pentru societăți mutuale, asociații și fundații ⁽⁶⁾. Un statut juridic european complementar sau un sistem alternativ de acreditare interinstituțională oficială, ca un prim pas, ar ajuta organizațiile societății civile care nu mai beneficiază de o protecție juridică suficientă în statele lor membre.

6.19. CESE consideră că ar fi util să se analizeze cauzele lipsei de acțiune în acest dosar și să se aibă în vedere, în același timp, un acord interinstituțional, un fel de etichetă pentru ONG-uri. CESE ar trebui să analizeze această posibilitate.

6.20. CESE solicită instituțiilor UE să pună în aplicare dispozițiile de la articolul 11 din TUE și să consolideze în continuare democrația participativă la nivelul Uniunii prin implicarea asociațiilor reprezentative și a societății civile, trecând de la consultare la un veritabil dialog.

6.21. Pentru ca cetățenii să nu-și piardă încrederea în instituțiile europene, este important ca politica europeană să aducă îmbunătățiri concrete în viața de zi cu zi a cetățenilor, iar ei să fie conștienți de acest lucru.

6.22. O societate civilă rezilientă are nevoie de un mediu social sănătos. Factorii de decizie de la nivel național și european trebuie să abordeze acest aspect și să asigure sustenabilitatea socială, prin sisteme educaționale favorabile incluziunii, creștere economică favorabilă incluziunii, industrii competitive și inovatoare, precum și piețe ale forței de muncă care să funcționeze bine, o impozitare justă și echitabilă, servicii publice și sisteme de securitate socială eficiente. În caz contrar, tulburările din rândul populației și absenteismul de la vot sau creșterea extremismului vor submina fundamentele democrației liberale. Drepturile sociale și economice nu pot fi despărțite de drepturile civile și politice.

6.23. Existența unor parteneri sociali puternici, piloni ai societății civile, este de o importanță crucială în stabilizarea democrațiilor europene. Cu toate acestea, avem nevoie de societatea civilă, în toată diversitatea sa, pentru a apăra valorile europene fundamentale.

Bruxelles, 20 martie 2019.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Luca JAHIER

⁽⁶⁾ Declarația PE, 10 martie 2011.